

Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi
Sakarya University Journal of Education Faculty

e-ISSN: 2717-6401

Öğretmen Adaylarının “Özel Yetenekli Çocuk” Kavramına İlişkin Metaforik Algıları

Fidan ÖZBEY GÖKÇE * Yüstra ÇAKMAKÇI**

Makale Bilgisi	ÖZET
<i>Geliş Tarihi:</i> 11.06.2020	Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının “özel yetenekli çocuk” kavramına ilişkin metaforik algılarını incelemektir. Araştırmanın çalışma grubu, gönüllülük esasına göre araştırmaya katılan toplam 137 öğretmen adayından oluşmaktadır. Özel Eğitim Öğretmenliği, Okul Öncesi Öğretmenliği, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik bölümü öğretmen adaylarının “özel yetenekli çocuk” kavramına ilişkin görüşleri metaforlar yoluyla elde edilmiştir. Bu bağlamda öğretmen adaylarından “özel yetenekli çocuk ..... gibidir; çünkü .....”ifadesi yazılı olarak doldurmaları istenmiştir. Verilerin çözümlenmesinde, nitel veri analizi yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. Öğretmen adayları özel yetenekli öğrencilere ilişkin toplam 137 metafor üretmişlerdir. Öğretmen adaylarının özel yetenekli çocuklara ilişkin ürettikleri metaforlar 13 tema altında toplanmıştır. Bu temalar; “verimliliği”, “gücü”, “değeri”, “sonsuzluğu”, “hassaslığı”, “sıra dışılığı”, “öğreticiliği”, “saflığı”, “karmaşıklığı”, “parlaklığı”, “sıradanlığı”, “evreni” simgeleyen temalardan ve “diğer” temasından oluşmaktadır. Bulgular bu tema başlıkları altında ele alınmış ve tartışılmıştır.
<i>Kabul Tarihi:</i> 01.04.2021	
<i>Erken Görünüm Tarihi:</i> 01.06.2021	
<i>Basım Tarihi:</i> 30.06.2021	
Anahtar Sözcükler: Metafor, öğretmen adayları, özel yetenek	

The Metaphorical Perceptions of Teacher Candidates Regarding the Concept of "The Gifted Child"

Article Information	ABSTRACT
<i>Received:</i> 11.06.2020	The purpose of this study was to reveal teacher candidates' metaphorical perceptions regarding the concept of "the Gifted Child". The study group included 137 teacher candidates studying Special Education, Pre-school Education and Psychological Counseling and Guidance, who voluntarily took part in the study. Their opinions about the concept of "the gifted child" were obtained through metaphors. Within this scope, the teacher candidates were instructed to fill in the blanks in the statement "The gifted child is .....because.....". Content analysis, a qualitative research method, was used to analyze and interpret data. The teacher candidates created a total of 137 metaphors about gifted children, which were categorized into thirteen themes: "productivity", "power", "value", "eternity", "sensitivity", "uniqueness", "instructiveness", "purity", "complexity", "brightness", "ordinariness", "the universe" and "others". The findings were evaluated under these themes.
<i>Accepted:</i> 01.04.2021	
<i>Online First:</i> 01.06.2021	
<i>Published:</i> 30.06.2021	
Lütfen buraya İngilizce kısa özeti yazınız. Metnin biçimi Calibri yazı tipinde, 9 punto ve iki yana yaslı olacaktır. 300 sözcüğü geçmeyecek şekilde yazılmalıdır. Biçimlendirmeyi bozmadan bu kısmı silip yerine kendi özetinizi yazabilirsiniz.	
Keywords: Giftedness, metaphor, teacher candidate	

Makale Türü (Article Type): Araştırma Makalesi

Kaynakça Gösterimi: Özbey Gökçe, F., & Çakmakçı, Y. (2021). Öğretmen adaylarının “özel yetenekli çocuk” kavramına ilişkin metaforik algıları. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 13-35.

* Dr. Öğr. Üyesi, Düzce Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, Zihin Engellilerin Eğitimi ABD, Düzce-Türkiye, fidanozbey@düzce.edu.tr, ORCID: 0000 - 0001 - 6600 - 3931

** Öğretmen, Özel Yonca Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi, Düzce-Türkiye, yusra.cakmakci.94@gmail.com ORCID: 0000 - 0003 - 1571 - 8480

Citation Information: Özbey Gökçe, F., & Çakmakçı, Y. (2021). The metaphorical perceptions of teacher candidates regarding the concept of "the gifted child". *Sakarya University Journal of Education Faculty*, 21(1), 13-35.

1. GİRİŞ

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2000 yılında yayınlanan ve 2018 yılında güncellenen Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinde özel yetenekli çocuk; "Yaştlarına göre daha hızlı öğrenen, yaratıcılık, sanat, liderliğe ilişkin kapasitede önde olan, özel akademik yeteneğe sahip, soyut fikirleri anlayabilen, ilgi alanlarında bağımsız hareket etmeyi seven ve yüksek düzeyde performans gösteren çocuk" olarak tanımlanmaktadır (MEB, 2018). Öğretmenler meslek hayatlarında normal gelişim gösteren çocuklarla çalışabildikleri gibi özel yetenekli çocuklar ile de çalışabilmektedirler. MEB 2020 istatistiklerine göre okul çağında en az 57 bin özel yetenekli öğrenci eğitim almaktadır. Dolayısıyla özel yetenekli çocuklar, öğretmen adaylarının meslek hayatlarında karşılaşma olasılığı yüksek olan çocuklardır.

Öğretmen adaylarının çalıştıkları öğrencilere yüksek düzeyde fayda sağlamaları, sahip oldukları öğretmen yeterlikleri ile doğrudan ilişkilidir. Öğretmen yeterlikleri; öğretmenlik mesleğinin etkili ve verimli bir şekilde icra edilebilmesi için gerekli olan bilgi, beceri ve tutumlar olarak tanımlanmaktadır (MEB, 2008). Bu bilgi beceri ve tutumlar, öğretmen yetiştirme sürecinde öğretmen adaylarına sağlanan eğitimin niteliğinden, onların sahip olduğu kişisel özelliklerden, bu mesleğe bakış açısından ve öğretmenlik mesleğine yönelik beklenti ve algılarından etkilenebilmektedir (Türk Eğitim Derneği [TED], 2009). Öğretmen adaylarının kendi alanlarına yönelik yeterli bilgi ve beceri kazanmalarına ek olarak alanları ile ilgili ve çalışacakları gruba yönelik algıları ve tutumları da oldukça önemlidir. Öğretmen adaylarının çalışacakları öğrenci grubuna yönelik algılarının belirlenmesinde izlenen yollardan biri metaforlardır. Metaforlar "bir kavram yapısını başka bir kavram yapısıyla ifade ederek anlama" olarak tanımlanabilir (Akgün, 2016). Guerrero ve Villamil (2002) ise metaforu "bir alana ait karmaşık yapıları anlatmak ve bu yapıları anlamayı kolaylaştıracak bilgileri yansıtmak için kullanılan araçlar" olarak tanımlamaktadır.

Berk ve diğerleri (2015) metaforun özelliklerine değinmişlerdir. Buna göre metaforlar bireylerin yaşadıkları olay ve olguları, karşılaştıkları nesnelere, durumları, kişileri farklı benzetmeler ve kavramlarla ifade ederler. Ayrıca bireylerin benzerlikler ve farklılıkları karşılaştırmak suretiyle yeni anlamlar oluşturmalarına da yardımcı olurlar. Metaforlar aracılığı ile bireyin deneyimleri ve düşünme biçimi ortaya konulabilir. Bu bağlamda metaforlar önemlidir. Son yıllarda metaforlar eğitimcilerin odak noktası haline gelmiştir. Farklı kavramlara yönelik metafor çalışmaları; öğrencilerin, öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin katılımıyla gerçekleştirilmektedir. Metaforlar öğretmenlerin/öğretmen adaylarının belli olgulara ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeleri açığa çıkarma, anlama ve değiştirmede güçlü bir "pedagojik araç" olarak kullanılabilir (Saban, 2008).

Özel yeterliklere ve yeteneklere sahip çocukların farklılıklarını koruyarak geliştirme konusunda önemli görevler düşen öğretmenlerin meslek hayatına başlamadan önce bu çocuklara yönelik olumlu algı ve tutum geliştirmeleri önemli görülmektedir. Missett ve diğerleri (2014), öğretmenlerin; gruplama, değerlendirme ve hızlandırma gibi bazı sınıf içi aktivitelerini gerçekleştirme durumlarının, öğrencilere yönelik tutum, algı ve beklentilerinden etkilendiğini belirtmektedir. Metaforlar sadece öğretmenlerin öğrencilere yönelik inançlarını ve algılarını oluşturmazlar aynı zamanda onların öğrencileri ile gerçekleştirdikleri ve gerçekleştirebilecekleri sınıf içi uygulamaları hakkında da bilgi verirler (Godor, 2019). Öğretmenlerin/öğretmen adaylarının anlatmak istediklerini daha az kelime kullanarak daha çarpıcı ve yaratıcı bir ifade biçimi ile anlatmalarını sağlayan metafor cümlelerinin onların özel yetenekli öğrencilere yönelik davranışları hakkında ipucu vereceği düşünülmektedir. Ayrıca öğretmen adaylarının "özel yetenekli çocuk" kavramına ilişkin geliştirdikleri algıları belirlemek, öğretmen eğitim programlarının düzenlenmesi açısından da önem taşımaktadır.

Alan yazında yürütülen metafor araştırmalarına bakıldığında; çeşitli konularda çeşitli hedef kitlelerin özel yetenekli çocuk kavramına yönelik metaforik algılarının incelendiği görülmektedir. Godor (2019), yürüttüğü çalışmada öğretmenlerin özel yetenekli çocuk kavramına ilişkin algılarını metaforlar aracılığı ile belirlemiştir. Elde ettiği bulgulara göre; öğretmenlerin belirttiği metaforlardan elde edilen kategorilere bakıldığında özel yetenekli çocuklar; gizemli, güçlü performansı olan, istikrarsız, öngörülmez, güçlü potansiyele sahip, aşırı kapasitesi olan çocuklar olarak görülmektedir. Camcı-Erdoğan ve Güçyeter (2019) öğretmen adaylarının üstün zekâ ve üstün yetenek metaforlarını incelemiştir. Toplam 279 öğretmen adayı ile yürüttüğü çalışmada üstün zekâ ve üstün yetenek metaforuna ilişkin 13 kategori elde etmiştir. Bu kategoriler; yüksek performans, uygun ortam, gizemli,

değerli, yaşlılarından farklı, aydınlatıcı, problem çözen, sonsuz üretici, geniş bilgi kapasitesi, şans, lider ve ender şeklindedir. Bulut (2018) yürüttüğü çalışmada 102 sınıf öğretmeni adayı ile çalışmıştır. Bu çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının üstün yetenekli birey ve özel eğitim kavramlarına ilişkin algılarını incelemiştir. Çalışmada “üstün yetenekli birey” kavramına ilişkin olarak; uygun eğitimle faydalı olacak birey, farklı ve özel ilgi gerektiren birey, keşfedilmesi gereken değer, değerli birey, zeki birey, çok ve çeşitli bilgiye sahip birey, performansı akranlarından yüksek birey ve rehberliğe ihtiyaç duyan birey metaforları üretilmiştir. Akkanat, ve diğerleri (2018) yürüttükleri araştırmada öğretmenlerin üstün yeteneklilere yönelik algılarını belirlemiştir. 95 öğretmenin katılımıyla yürütülen bu çalışmada öğretmenler üstün yetenekli çocukların özelliklerine ilişkin; bilgili olma, güçlü hafıza, güçlü zekâ, yaratıcılık, yorum yapabilme, sorgulama, problem çözme, hızlı öğrenme, başarılı olma, farklılık, sıra dışılık, meraklılık, güçlü sosyal beceriler, liderlik ve pratiklik özelliklerine vurgu yapılmıştır. Duran ve Dağlıoğlu (2017) okul öncesi öğretmen adaylarının üstün yetenekli çocuklara ilişkin metaforik algılarını incelemiştir. 115 öğretmen adayının katıldığı çalışmada öğretmen adaylarının kullandıkları en fazla metafor “hazine” olmuştur. Erkek öğretmen adaylarının üstün yetenekli çocuklara ilişkin algıları en çok ‘teknoloji’ ve ‘değer’ kategorisinde toplanmıştır. Ünal ve diğerleri (2016) BİLSEM’de öğrenim gören çocukların anne ve babalarının üstün yetenekli çocuk kavramına dair metaforik algılarını incelemiştir. 28 ebeveyn ile yürüttükleri araştırmada elde edilen metaforlar özel yetenekli çocukların; hassas, bilgili, değişken, bilgiye aç ve çalışkan yapılarına atıf yapan metaforlar olduğu görülmektedir. Olthouse (2014) 124 öğretmenin üstün yetenekli çocuk kavramına ilişkin algılarını metaforlar aracılığı ile belirlemiştir. Öğretmenler tarafından oluşturulan kategoriler arasında; yetenekli, başarılı, yaratıcı, uzman, mükemmel, eşitlik, hızlı, derin ve karmaşık, popüler, yalnız, istekli, sıklılgan kategorileri yer almaktadır. Lee (1999) 16 öğretmenin üstün yetenekli çocuk algılarını incelemiştir. Bulgular öğretmenlerin üstün yetenekli çocuk kavramına ilişkin mükemmellik, potansiyel, nadirlik, doğuştan gelen yetenek, motivasyon ve eşzamanlılık gibi bir dizi kavram olarak algıladığını göstermektedir. Lassig (2009) temel eğitim öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilere ve onların eğitimlerine yönelik algılarını incelemiştir. 12 öğretmenin katıldığı çalışmanın bulgularına göre üstün/özel yetenekli öğrenciler konusunda hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin bu konuda hiç eğitim almayan öğretmenlere göre tutum puanları anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Bu da öğretmenlere sunulacak hizmet içi eğitimlerin bu öğrencilere yönelik tutumların değiştirilmesinde önemli bir yere sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu araştırmalarda görüldüğü gibi özel yetenekli çocuk kavramına ilişkin metaforlar, büyük oranda olumlu algılara işaret etmektedir. Fakat bu bulguların tersine bir araştırmada da özel yetenekli çocuklara yönelik algıların daha olumsuz algılar olduğu görülmektedir. Örneğin Neumeister ve diğerleri (2007) özel yetenekli öğrenciler ile çalışma deneyimi olan öğretmenlerin özel yetenek kavramına ilişkin algılarını incelemiştir. Bu araştırmanın bulgularında özel yetenekli çocuk kavramına dair olumsuz algılar daha baskın bulunmuştur. Bulgulara göre deneyimli öğretmenler özel yetenekli çocukların üçte birinde beceri eksiklikleri, kötü çalışma alışkanlıkları, davranış problemleri ve ailevi problemlere sahip olduklarını ifade etmişlerdir.

Özel yetenekli çocuklara yönelik olumlu ya da olumsuz algılamalar öğretmenlerin mesleki kimliğinin bir parçası olduğu için öğretmenlerin ya da öğretmen adaylarının davranışlarına da yansımaktadır (Camcı-Erdoğan ve Güçyeter, 2019). Öğretmen adaylarının özel yetenekli öğrenciler ile yürütecekleri sınıf içi ve sınıf dışı çalışmalar da bu davranışlardan etkileneneğinden (Godor, 2019), öğretmen adaylarının özel yetenek kavramlarına yönelik örtük kuramlarının (zihinlerindeki kavramların) belirlenmesi önemlidir. Öğretmen adaylarının özel yetenek kavramlarına yönelik örtük algılarının belirlenmesini amaçlayan araştırmalar öğretmen adaylarının öğrencilere yönelik algılarının değiştirilmesi açısından mesleki yeterliklerinin geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca gelecekte hazırlanacak olan öğretmen yetiştirme programlarının müfredat ve içeriklerinin oluşturulmasına ışık tutması yönünden de bu araştırma önemli görülmektedir.

Öğretmen adaylarının “özel yetenekli çocuk” kavramına ilişkin metaforik algılarının belirlenmesi amacını taşıyan bu araştırmada ulaşılmaya hedeflenen alt amaçlar şunlardır:

- a) Öğretmen adaylarının özel yetenekli çocuk kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?
- b) Bu metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi temalar altında toplanabilir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada okul öncesi öğretmenliği, özel eğitim öğretmenliği, rehberlik ve psikolojik danışmanlık bölümü öğretmen adaylarının “özel yetenekli çocuk” kavramına ilişkin algılarının metaforlar aracılığı ile ortaya konulabilmesi için nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Fenomenoloji (Olgu bilim) deseni, farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Fenomenoloji, bireyler tarafından yaşanan deneyimleri değerlendirmeye odaklanan bir desendir (Miller, 2003). Fenomenoloji, olguların veya deneyimlerin temelinde yatan ortak anlamı araştırmak için kişilerin deneyimlediği dünyayı betimlemeye ve yaşanmış olgu ve deneyimlerin özünü açıklamaya çalışmaktadır (Rose ve diğerleri 1995; Kocabıyık-Onat; 2015). Fenomenoloji tanımlayıcı bir araştırmadır (Göçer, 2013). Bu bağlamda genelleme yapmak değil, olguları tanımlamak önemli olduğundan, çalışmada bu yöntem tercih edilmiştir.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2018-2019 öğretim yılında bir devlet üniversitesindeki rehberlik ve psikolojik danışmanlık, okul öncesi öğretmenliği ve özel eğitim öğretmenliği bölümlerinde öğrenim görmekte olan ve çalışmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırma da %56’sı (77) psikolojik danışmanlık ve rehberlik bölümü, %16’sını (23) okul öncesi öğretmenliği bölümü ve %27’sini (37) de özel eğitim öğretmenliği bölümü olmak üzere toplam 137 öğretmen adayı yer almıştır. Katılımcıların özelliklerine ilişkin bilgi Tablo 1’de verilmektedir. Bu katılımcılar araştırmanın “öğretmen adaylarının metaforik algılarının belirlenmesi” amacı doğrultusunda amaçlı örnekleme yoluyla seçilmiştir.

Tablo 1.

Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarına İlişkin Özellikler

Bölüm	Kadın	Erkek	Toplam	%
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	49	28	77	%56
Okul Öncesi Öğretmenliği	21	2	23	%16
Özel Eğitim Öğretmenliği	19	18	37	%27
Toplam	89	48	137	

2.3. Verilerin Toplanması

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen öğretmen adaylarının “özel yetenekli çocuk” kavramına ilişkin metaforik algılarının belirlenmesi amacıyla “özel yetenekli çocuk ..... gibi / benzer. Çünkü .....” cümlelerinden oluşan, aynı zamanda araştırmaya katılan öğretmen adaylarının demografik özellikleri ile ilgili bilgi toplamaya yönelik kapalı uçlu soruların yer aldığı bir yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma ders saati başlamadan dersin sorumlu öğretim elemanından izin alınarak yapılmıştır. Öğrencilere araştırma konusu ve gerekçesi hakkında bilgilendirilerek formlar dağıtılmış, yaklaşık 15 dakika sonra toplanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının kendilerine verilen yapılandırılmış görüşme formunda yer alan boşlukları doldurmak suretiyle cümleleri tamamlamaları istenmiştir. Metafor çalışmalarında “gibi” kavramı genellikle metafor konusu ile metafor kaynağı arasındaki benzerliği daha net bir şekilde karşılaştırmak için kullanılmaktadır. Bu çalışmada çünkü kavramına da yer verilerek yapılan benzetmeler için mantıklı bir sebep üretmeleri istenmiştir.

2.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Nitel çalışmalarda sıklıkla kullanılan veri analizi tekniklerinden biri içerik analizi tekniğidir (Bilgin, 2006; Lichtman, 2010; Stemler, 2001). Bu çalışmada veriler analiz edilirken içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Bu

teknik, sözel ya da yazılı olarak elde edilen verilerin objektif ve sistematik bir biçimde incelenmesine olanak tanıyan bilimsel bir analiz yaklaşımıdır (Bogdan ve Biklen, 2007; Cohen ve diğerleri, 2007; Tavşancıl ve Aslan, 2001). Bu yaklaşımda veriler belli kategorilere göre düzenlenmektedir. Bir başka deyişle veriler, benzerlik gösteren belirli kavramlar ve kategoriler altında birleştirilmekte ve böylelikle okuyucunun daha kolay anlayabileceği bir şekilde yorumlayarak sunulmaktadır. İçerik analizi süreci belirli aşamalarda gerçekleştirilmiştir. İlk olarak 137 cevap kâğıdında öğretmen adaylarının ifade ettikleri metaforlar araştırmacılar tarafından detaylı şekilde okunarak incelenmiştir. Ardından uygun yanıtları içermeyen cevap kâğıtları elenmiştir. Çalışmaya dahil edilen kâğıtların ayıklanması süreci başlıca iki kritere dayalı olarak gerçekleştirilmiştir: ilki sadece tanımların ve açıklamaların yapıldığı metafor özelliği olmayan yanıtlar; ikincisi ise metaforun yer aldığı fakat açıklamasının yapılmadığı yanıtlar araştırmanın dışında bırakılmıştır. Daha sonra cevap kâğıtları yeniden okunmuştur ve her biri 1'den 137'ye kadar numaralandırılmıştır. Öğretmen adaylarının ürettiği 137 metafor ve bu metaforların gerekçeleri okunmuş ve benzerlik gösteren metaforlar belirli kategoriler altında birleştirilmiştir. Başka bir ifade ile her bir metafor kendisini temsil eden kategorilere dağıtılmıştır. Bu noktada toplam 13 kategori oluşturulmuş ve 137 metafor bu kategoriler altında birleştirilmiştir. Bu kategoriler; verimlilik, güç, değer, sonsuzluk, hassaslık, sıra dışılık, öğreticilik, saflık, karmaşık, parlaklık, sıradanlık, evren ve diğer şeklindedir. Daha sonra güvenilirlik hesaplaması aşamasına geçilmiştir. Bu aşamada ise oluşturulan kategorilerde yer verilen metaforların kavramsal kategorileri gerçekten temsil edip etmediğine ilişkin uzman görüşüne ihtiyaç duyulmuştur. Bu noktada birbirinden bağımsız iki uzman metaforları ve metaforların bağlı oldukları kategorileri karşılaştırmışlardır. Uzmanlardan biri özel eğitim alanında doktora yapmakta olan, diğeri ise özel eğitim alanında doktor ünvanına sahip iki akademisyendir. İki ayrı uzmanın görüşleri doğrultusunda metafor ve kategori eşleşmelerine son şekli verilmiştir. İki uzmanın görüş ayrılığında buldukları durumlar söz konusu olmakla beraber yapılan güvenilirlik hesaplamasında birbirinden bağımsız uzmanların % 94,3 oranında fikir birliği sağladığı görülmüştür. Güvenirlik hesaplamasında Miles ve Huberman (1994) tarafından önerilen $[(\text{Görüş Birliği}) / (\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Ayrılığı})] \times 100$ formülü kullanılmıştır. Miles ve Huberman'a göre (1994), güvenilirlik hesaplarının %70 ve üzerinde çıkması, nitel araştırmalar için güvenilir kabul edilmektedir. Veri analizi sürecindeki bir sonraki aşama ise verilerin yorumlanması aşamasıdır. Bu aşamada çözümlenen verilere araştırmanın amaçları doğrultusunda anlam verilerek yorumlanmıştır (Armstrong, ve diğerleri 2011; Corbin ve Strauss, 2007)

3. BULGULAR

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının özel yetenekli çocuklara ilişkin geliştirdikleri metaforlara yönelik elde edilen bulgular, araştırma sorularına uygun kategoriler altında sunulmuştur. Öğretmen adayları özel yetenekli öğrencilere ilişkin toplam 137 metafor üretmişlerdir. Öğretmen adaylarının özel yetenekli çocuklara ilişkin ürettikleri metaforlar 13 tema altında toplanmıştır.

Bu temalar;

- 1) Verimliliği Simgeleyen Metaforlar,
- 2) Gücü Simgeleyen Metaforlar,
- 3) Değeri Simgeleyen Metaforlar,
- 4) Sonsuzluğu Simgeleyen Metaforlar,
- 5) Hassaslığı Simgeleyen Metaforlar,
- 6) Sıra dışılığı Simgeleyen Metaforlar,
- 7) Öğreticiliği Simgeleyen Metaforlar,
- 8) Saflığı Simgeleyen Metaforlar,
- 9) Karmaşıklığı Simgeleyen Metaforlar,
- 10) Parlaklığı Simgeleyen Metaforlar,
- 11) Sıradanlığı Simgeleyen Metaforlar,
- 12) Evreni Simgeleyen Metaforlar,
- 13) Diğer Temaları Simgeleyen Metaforlar olarak sıralanmaktadır.

Öğretmen adaylarının yanıtları çerçevesinde "Verimlilik" teması altında derlenen metaforları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2.
Verimliliği Simgeleyen Metaforlar

Tema	Okul Öncesi Öğretmenliği	Özel Eğitim Öğretmenliği	Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik
Verimlilik	Bir Makine Toprak	İçinde Gelecek Barındıran Tohum Kalp	Keşfedilmeye Çalışılan Kıta Çim İnternet Bir Tohum Meyve Veren Ağaç Papatya Renkler Bir Fidan Verimli Toprak Güneş

Öğretmen adayları özel yetenekli çocukları betimlerken onların “verimli” yönlerine sıklıkla atıf yaptıkları görülmektedir. Bu bağlamda öğretmen adayları tarafından üretilen metaforlar ve neden bu metaforları kullandıklarına ilişkin açıklamaların bazıları izleyen satırlardaki şekliyle kayıt altına alınmıştır:

Bir Makineye: “Çünkü makinanın özelliklerini bilmeden çalıştıramayız ve çalışmayan makine paslanır ya da yanlış kullanılırsa bir zaman sonra verim alınamaz bozulur. Özel yetenekli çocukların da özelliklerini bilmeden yeteneğini bilmeden davrandığımız zaman onun bu yeteneklerini köreltmüş oluruz” (OÖÖ-1).

İçinde Gelecek Barındıran Tohuma: “Çünkü aslında insanlığı geleceğe en iyi taşıyacak insanlar onlardır” (ÖEÖ-1).

Kalbe: “Çünkü hep hareket halindedir” (ÖEÖ-2).

Keşfedilmeye Çalışılan Kıtaya: “Çünkü kıtayı araştırdıkça verimli topraklar sular bulunur, üretilir, gelişir” (PDR-1).

Çim: “Çünkü nasıl ki çim sulandıkça büyür yetişir, çocuklarda ilgilenildikçe gelişir ilerler” (PDR-2).

Bir Tohuma: “Çünkü doğru bir şekilde konulup ve sulanırsa çınarlara dönüşebilirler” (PDR-4).

Renklere: “Çünkü içindeki tonları yetenekleri ortaya çıkardıkça birbirine karıştıkça yeni renkler yaratır” (PDR-7).

Verimli Toprağa: “Çünkü farkı bedensel değil zihinseldir. Dışarıdan bakarsanız herkes gibidir, içerisi ise büyük bir zenginliktir. İlgilenirseniz verim alırsınız. İlgilenmezseniz ot yolarsınız” (PDR-9).

Güneş: “Çünkü öğrenebildikleri ve bilgileriyle etrafa ışık saçar, yarar sağlar” (PDR-10).

Öğretmen adaylarının yanıtları çerçevesinde “Güç” teması altında derlenen metaforları Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3.
Gücü Simgeleyen Metaforlar

Tema	Okul Öncesi Öğretmenliği	Özel Eğitim Öğretmenliği	Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik
Güç	Zor Bir Sınav Askı	Ay Bilgisayar Hitlere Nükleer Elementi	Elmas Çınar Rubik Küp Akarsu Süper Kahraman Kılavuz Kaptana İhtiyacı Olan Gemi

Öğretmen adayları özel yetenekli çocukları betimlerken onların “güçlü” yönlerine sıklıkla atıf yaptıkları görülmektedir. Bu bağlamda öğretmen adayları tarafından üretilen metaforlar ve neden bu metaforları kullandıklarına ilişkin açıklamalar izleyen satırlardaki şekliyle kayıt altına alınmıştır:

Zor Bir Sınava: “Çünkü başarması zor başarınca mutluluğu büyük olur” (OÖÖ-3).

Askiya: “Çünkü diğer her çocuk gibi üzerine koyduklarınızı taşıyabilecek seviyededir” (OÖÖ-4).

Ay: “Çünkü Ay da dışarıdan o kadar çok meteora rağmen geceleri yine Dünya’yı aydınlatıyor” (ÖEÖ-3).

Bilgisayar: “Çünkü zekâ seviyeleri normal insanlardan fazla ve çok zekidirler” (ÖEÖ-4).

Elmas: “Çünkü binlerce kömür arasından sadece bir tanesi elmasa dönüşür” (PDR-11).

Rubik Küpe: “Çünkü içinde çoğu rengi barındırır, çoğu şey hakkında bilgileri vardır onları sadece yetenekli insanlar çözebilir, anlayabilir” (PDR-13).

Kılavuz Kaptana İhtiyacı Olan Gemiyeye: “Çünkü gemi ne kadar donanımlı olsa bile o donanımlı geminin dalgalı ve hırçın denizde iyi yönlendirilmesi ve fırtınalı havalarda iyi manevra yapabilmesi ihtiyacı vardır” (PDR-15).

Süper Kahraman: “Çünkü normal diye tabir ettiğimiz diğer çocuklardan farklı bir özellikleri var ve bana göre bu onların süper kahraman olmalarını sağlayan özellik. Hayat zor ama onlar için daha zor ve bu zorluğun üstesinden gelmek gerçekten kahramanlık isteyen bir şey” (PDR-16).

Öğretmen adaylarının yanıtları çerçevesinde “Değer” teması altında derlenen metaforları Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4.

Değeri Simgeleyen Metaforlar

Tema	Okul Öncesi Öğretmenliği	Özel Eğitim Öğretmenliği	Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik
Değer	Elmas Perlit Madeni Normal Taşların Arasındaki Değerli Taş	Gökkuşuğu Elmas Kabuğunun İçindeki İnci Bataklıkta Kaybolmuş Mücevher	Değerli Madenler İşlenmemiş Elmas Kapalı Kutu Bir Cevher Keşfedilmeyi Bekleyen Sanatçı İstiridye Kömür İnci Tanesi

Öğretmen adayları özel yetenekli çocukları betimlerken onları “değerli” olarak nitelendirmişler ve metaforlarını bu bağlamda kullanmışlardır. Öğretmen adayları tarafından üretilen metaforlar ve neden bu metaforları kullandıklarına ilişkin açıklamalar izleyen satırlardaki şekliyle kayıt altına alınmıştır:

Perlit Madenine: “Çünkü Türkiye de yatağı olan önemli madendir. Fakat Türkiye de işlenmiyor” (OÖÖ-6).

Normal Taşların Arasındaki Değerli Taşa: “Çünkü diğerleri gibi görünür ama fark edip işlenirse dünyanın en değerlisi olur fark edilmezse diğerlerin arasında kaybolur” (OÖÖ-7).

Gökkuşuğu: “Çünkü her rengi ayrı güzel” (ÖEÖ-7).

Kabuğunun İçindeki İnciye: “Çünkü çok değerlidir yapılması gereken o kabuğun içinden çıkması için ona yardımcı olmak gerekir. Aksi takdirde sahip olduğu bu yetenek kötü alışkanlıklara eğilim gösterebilir” (ÖEÖ-9).

Bataklıkta Kaybolmuş Mücevherlere: “Çünkü bataklık her zaman toplum oldu. Bataklıkta kaybolmaya kaybedilmeye yüz tutmuş mücevherlerde özel çocuklardı. Onlar buldukça hayata kazandırıldııkça paha biçilmez olacak. Bizde o bataklıklardan o güzelim o değerli mücevherleri bulmak için yola çıkmış keşifleriz. Onları buldukça çok çok zengin olacağız ama gönlümüzden” (ÖEÖ-10).

Değerli Madenlere: “Çünkü doğru işlemlerini bilirsek değerlenir” (PDR-17).

İşlenmemiş Elmasa: “Çünkü elmasın hak ettiği değere ulaşması için onun insan elinden geçmesi gerekir. Bu şekilde potansiyelini ve değerini ortaya çıkarır. Üstün yetenekli çocuk içinde bu süreç doğru eğitimidir. Doğru eğitimle üstün yetenekli çocuk kendinin ve potansiyelinin farkına varır ve değerlenir” (PDR-18).

Madene: “Çünkü yeryüzünde az bulunur” (PDR-21).

Değerli Taşa: “Çünkü özelliklerini bilmeyene sıradan bir taş gibi gelirken bilenler ona değer verirler” (PDR-24).

İstiridye: “Çünkü bir inci barındırırlar ve oldukça değerlidirler. Onlara sahip olanlar da oldukça şanslı insanlardır paha biçilemez” (PDR-25).

Kömüre: “Çünkü işlenirse elmasa dönüşür” (PDR-26).

İnci Tanesi: “Çünkü diğer çocuklardan farklı düşünceleri, yaratıcı olmaları, hayal kurmaları, hafızlarının daha gelişmiş olmaları vb. özelliklerinden dolayı her biri kıymetli ve değerli olan inci taneleridir” (PDR-28).

Öğretmen adaylarının yanıtları çerçevesinde “Sonsuzluk” teması altında derlenen metaforları Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5.

Sonsuzluğu Simgeleyen Metaforlar

Tema	Okul Öncesi Öğretmenliği	Özel Eğitim Öğretmenliği	Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik
Sonsuzluk	Nar Daima İleriye Akan Bir Zaman Makinesi	Gelecek	Matruşka Ağaç Koca Bir Okyanus

Öğretmen adayları özel yetenekli çocukları betimlerken onların “sonsuz ve sınırsız” olma özelliklerine sıklıkla atıf yaptıkları görülmektedir. Bu bağlamda Öğretmen adayları tarafından üretilen metaforlar ve neden bu metaforları kullandıklarına ilişkin açıklamalar izleyen satırlardaki şekliyle kayıt altına alınmıştır:

Nar: “Çünkü dışarıdan baktığınız da farklı bir şey göremezsiniz. Ama içine girdiğinizde bir sürü özelliğin olduğunu far edersiniz” (OÖÖ-8).

Daima İleriye Akan Bir Zaman Makinesi: “Çünkü o hep ileridedir. Olması gerekenden daha ileri de” (OÖÖ-9).

Geleceğe: “Çünkü biz öğretmenlerin geleceği mutluluğu onların elindedir. Geleceğimize ışık tutarlar” (ÖEÖ-11).

Matruşkaya: “Çünkü dışından içine kadar açılırken her bir katmanında yeni şeyler keşfederiz” (PDR-30).

Ağaca: “Çünkü her bir dalında ayrı bir zekâ her dalında ayrı bir davranış ve yetenek vardır” (PDR-32).

Koca Bir Okyanusa: “Çünkü okyanus kadar fazla keşfedilecek özelliği vardır” (PDR-33).

Öğretmen adaylarının yanıtları çerçevesinde “Hassaslık” teması altında derlenen metaforları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6.
Hassaslığı Simgeleyen Metaforlar

Tema	Okul Öncesi Öğretmenliği	Özel Eğitim Öğretmenliği	Psikolojik Danışmalık ve Rehberlik
Hassaslık	Boş Bir Defter		Küçük Bir Fidan
	Ayna		Çiçek
	Nazlı Bir Fidan	Hamur	Toprak Kokusu
	Saksıdaki Çiçek	Elmas	Saksıdaki Bir Bitki
	Uygun İklim Koşullarında Olmayan Çiçek		Deniz Kestanesi

Öğretmen adayları özel yetenekli çocukları betimlerken onların “hassas” yönlerine sıklıkla atıf yaptıkları görülmektedir. Bu bağlamda öğretmen adayları tarafından üretilen metaforlar ve neden bu metaforları kullandıklarına ilişkin açıklamalar izleyen satırlardaki şekliyle kayıt altına alınmıştır:

Çiçeğe: “Çünkü ilgilenilmediğinde solar” (OÖÖ-10).

Boş Bir Defter: “Çünkü o defterin nasıl doldurulacağıın senin elindedir. Eğer güzel bir yazı şeklinde yazarsan tüm insanlığı etkiler. Kötü şekilde yazarsan sadece yazdığınla kalırsın” (OÖÖ-11).

Ayna: “Çünkü ona nasıl yaklaşırsan ondan öyle bir dönüt alırsın” (OÖÖ-12).

Nazlı Bir Fidan: “Çünkü doğru sulanmazsa vaktinden önce kurur” (OÖÖ-13).

Saksıdaki Çiçeğe: “Çünkü saksıdaki çiçeğe kurumasın büyüsün diye daha çok sevgi ve ilgi gösterip farklı ihtiyaçları olduğunu (belirli zamanlarda su verilmesi gibi) unutmamak gerekir” (OÖÖ-15).

Hamura: “Çünkü hangi şekli vermek istersen o şekli alır” (ÖEÖ-12).

Elmasa: “Çünkü elmas işlendikçe değer kazanır. Özel yetenekli çocuklarda doğru yaklaşım doğru yöntemlerle eğitim alırlarsa değer kazanırlar” (ÖEÖ-13).

Saksıdaki Bir Bitkiye: “Çünkü yeterli ilgilenildiğinde çiçek açar meyve verir, ilgilenilmediğinde solup gider” (PDR-35).

Küçük Bir Fidana: “Çünkü sularsan büyür güneşe çıkarırsan güzelleşir fakat ilgilenmezsen isterse bambu ağacı olsun (en uzun) isterse çınar (en gür) ne olduğu önemli değil eğer ilgilenmezsen kuruyup gider, üstün zekalı birey de bunun gibidir. İsterse en zeki ve mükemmel insan olsun gerekenleri vermezsek onu kuruturuz” (PDR-37).

Çiçeklere: “Çünkü bakım ilgi gösterildiğinde güzelleşir ve etrafı güzelleştirirler. Çiçek gibi hassas ve güzeldirler. Renk renk çeşitleri oldukları için dünyaya tatlılık katarlar” (PDR-38).

Öğretmen adaylarının yanıtları çerçevesinde “Sıradışılık” teması altında derlenen metaforları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7.
Sıra Dışılığı Simgeleyen Metaforlar

Tema	Okul Öncesi Öğretmenliği	Özel Eğitim Öğretmenliği	Psikolojik Danışmalık ve Rehberlik
Sıra dışılık	Nar Gizemli	Gökkuşacağı	Gökkuşacağı
		Kitap	Yüzünü Güneşe Dönmeyen Ayçiçeği
		Nehrin Akış Yüzünün Tersine Akan Balık	Benjamin Button
			Ressam
			Macera Romanları
		Klasik Araba	
		Gizem	

Öğretmen adayları özel yetenekli çocukları betimlerken onların “sıra dışı” yönlerine sıklıkla atıf yaptıkları görülmektedir. Bu bağlamda öğretmen adayları tarafından üretilen metaforlar ve neden bu metaforları kullandıklarına ilişkin açıklamalar izleyen satırlardaki şekliyle kayıt altına alınmıştır:

Nar: “Çünkü pazardan aldım bir tane eve geldim bin tane mantığı gibidir. İlk normal yetenekli sanırsınız ama sonradan bakarız ki içinde bir sürü yetenek vardır, sıradışı yani” (ÖÖÖ-16).

Gökkuşluğu: “Çünkü bütün özel çocukların farklı ve rengarenk özellikleri ve yetenekleri vardır” (ÖEÖ-14).

Kitap: “Çünkü farklı açılardan bakabilmeyi öğretir” (ÖEÖ-16).

Nehrin Akış Yüzünün Tersine Akan Balığa: “Çünkü nehirde tüm balıklar aynı doğrultu da yüzer günümüzdeki aynı doğrultular çevresinde dönen insanlar gibi ama onlar tersine yüzen bir balık gibi o doğma ifadeler çevresinde dönmezler” (ÖEÖ-17).

Gökkuşluğu: “Çünkü her rengi her özelliği kendine has ve biriciktir” (PDR-40).

Benjamin Button: “Çünkü en az onun kadar normal ve en az onun kadar farklıdır” (PDR-42).

Ressama: “Çünkü normal insanların görmediğini görür” (PDR-43).

Macera Romanlarına: “Çünkü hayatını normal insanlara göre daha heyecanlı yaşar” (PDR-44).

Öğretmen adaylarının yanıtları çerçevesinde “Öğreticilik” teması altında derlenen metaforları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8.

Öğreticiliği Simgeleyen Metaforlar

Tema	Okul Öncesi Öğretmenliği	Özel Eğitim Öğretmenliği	Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik
Öğreticilik	Soba Harita	Kitap	Matruşka Kitap Yabancı Dil Öğretmen Kütüphane Öğretici Kitap

Öğretmen adayları özel yetenekli çocukları betimlerken onların “öğretici” yönlerine sıklıkla atıf yaptıkları görülmektedir. Bu bağlamda öğretmen adayları tarafından üretilen metaforlar ve neden bu metaforları kullandıklarına ilişkin açıklamalar izleyen satırlardaki şekliyle kayıt altına alınmıştır:

Sobaya: “Çünkü o da öğretmenin verdiği bilgiler yetersiz bilgiler yetersiz kalır sürekli bilgiye farklı aktivite ihtiyaç duyar, eğer onu beslemezsek ateşi söner ve ısı vermez” (ÖÖÖ-17).

Harita: “Çünkü her baktığım da farklı bir yerini görür keşfederim” (ÖÖÖ-18).

Kitap: “Çünkü aradığın her şeyi bulabilirsin” (ÖEÖ-18).

Kitap: “Çünkü onu okumaya başlayınca içindeki güzelliği tadarsınız” (PDR-46).

Kitap: “Çünkü okudukça onunla ilgili yeni şeyler öğrenirsin” (PDR-47).

Kitap: “Çünkü dışarıdan sadece bakmakla bir şey anlaşılır. Değeri dışarıdan anlaşılır inceleyerek keşfederek değeri yetenekleri anlaşılır” (PDR-48).

Öğretmen: “Çünkü dışarıdan baktığımızda diğerleriyle aynıdır. Ama içeriden baktığımızda yani içine girdiğimiz de içinde nasıl bir ışık olduğunu görürüz. Biz içine girip baktığımızda bize aydın bir gelecek sunar” (PDR-51).

Kütüphane: “Çünkü her kitap birer hazine olduğu gibi her özel yetenekli çocuk da birer hazinedir. Onlardan öğreneceğimiz çok şey var” (PDR-52).

Öğretici Kitaba: “Çünkü onlardan yaratıcı düşünceler edinebiliriz” (PDR-53).

Öğretmen adaylarının yanıtları çerçevesinde “Saflik” teması altında derlenen metaforları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9.

Safliği Simgeleyen Metaforlar

Tema	Okul Öncesi Öğretmenliği	Özel Eğitim Öğretmenliği	Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik
Saflik		Saf Temiz İnsan Temiz Ruhlu Bir Birey Huzur	Henüz Açmamış Bir Çiçek

Öğretmen adayları özel yetenekli çocukları betimlerken onların “saf ve temiz olma” özelliklerine atıf yaptıkları görülmektedir. Bu bağlamda öğretmen adayları tarafından üretilen metaforlar ve neden bu metaforları kullandıklarına ilişkin açıklamalar izleyen satırlardaki şekliyle kayıt altına alınmıştır:

Saf Temiz İnsan: “Çünkü kimseye karşı kötülük nefret kin beslemeyenler içinden nasıl geliyorsa öyle davranırlar” (ÖEÖ-19).

Temiz Ruhlu Bir Birey: “Çünkü tamamen iyi olmaya odaklanmıştır. İçinde kötü bir niyet yoktur” (ÖEÖ-20).

Huzur: “Çünkü mutlulukları ve bize katkıları huzur getirir” (ÖEÖ-21).

Henüz Açmamış Bir Çiçeğe: “Çünkü bir çiçeğin yetişmesi için gerekli olan her şey bir çocuğun büyümesi için de gereklidir. Fiziksel olanın yanı sıra sevgi her şeyin ilacıdır” (PDR-55).

Öğretmen adaylarının yanıtları çerçevesinde “Karmaşıklık” teması altında derlenen metaforları Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10.

Karmaşıklığı Simgeleyen Metaforlar

Tema	Okul Öncesi Öğretmenliği	Özel Eğitim Öğretmenliği	Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik
Karmaşıklık	Yemek	İnternet Matematik Deniz Kabuğu	Okyanus Okunmamış Kitap Buzdağı

Öğretmen adayları özel yetenekli çocukları betimlerken onların “karmaşık” yönlerine sıklıkla atıf yaptıkları görülmektedir. Bu bağlamda öğretmen adayları tarafından üretilen metaforlar ve neden bu metaforları kullandıklarına ilişkin açıklamalar izleyen satırlardaki şekliyle kayıt altına alınmıştır:

İnternet: “Çünkü internete girdikçe çok farklı bilgi bulabiliriz özel yetenekli çocuklarda içlerini açtıkça kurcaladıkça çok farklı ve özel şeyler bulabiliriz. Onların içine girmeliyiz. Özel yetenekli çocuklarda araştırmadan anlamayız” (ÖEÖ-22).

Matematik: “Çünkü bazı insanlar için anlaşılması zor fakat anlayınca anlaşılınca çok daha ilgi gören ders gibi” (ÖEÖ-23).

Okyanus: “Çünkü derinlere indikçe çok farklı yönlerinin ve bilinmeyen şeylerinin olduğunu düşünüyorum” (PDR-56).

Okunmamış Kitap: “Çünkü o kitabı okumadıkça bilemeyiz. Böyle çocuklarla da ilgilenmedikçe tanışmadıkça onun zenginliğini fark edemeyiz” (PDR-57).

Buzdağı: “Çünkü görünen kısmı diğer çocuklara benzer görünmeyen kısımları ise farklarını ortaya koyar” (PDR-58).

Öğretmen adaylarının yanıtları çerçevesinde “Parlaklık” teması altında derlenen metaforları Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11.

Parlaklığı Simgeleyen Metaforlar

Tema	Okul Öncesi Öğretmenliği	Özel Eğitim Öğretmenliği	Psikolojik Danışmalık ve Rehberlik
Parlaklık	Gecenin Karanlığındaki Işık Saçan Dolunay	Kutup Yıldızı Gökyüzü Yıldız Onca Yıldız Arasındaki Ay	Güneş Ay Işık Prizması Parlayan Bir Yıldız Ampul Parlak Bir Güneş Bir Yıldız

Öğretmen adayları özel yetenekli çocukları betimlerken onları parlayan nesnelere benzetmişlerdir ve böylelikle etrafındakileri de aydınlatma özelliklerine sık vurgu yapmışlardır. Bu bağlamda öğretmen adayları tarafından üretilen metaforlar ve neden bu metaforları kullandıklarına ilişkin açıklamalar izleyen satırlardaki şekliyle kayıt altına alınmıştır:

Gecenin Karanlığındaki Işık Saçan Dolunay: “Çünkü karanlık nesilleri buluşlarıyla aydınlatabilecek bir yeteneğe sahip”(OÖÖ-20).

Kutup Yıldızı: “Çünkü onlara bakarak yönümüzü buluruz” (ÖÖÖ-25).

Onca Yıldız Arasındaki Aya: “Çünkü ışığı daha fazladır” (ÖÖÖ-28).

Güneş: “Çünkü insanları düşünceleriyle yaptıkları buluşlarla aydınlatırlar” (PDR-60).

Ampul: “Çünkü ampülü açacak doğru düğmeye bastığında herkese ışık verebilecek yeteneğe sahiptir” (PDR-63).

Bir Yıldız: “Çünkü uzaktan bakıldığında görülmesi zor ve miniktirler. Biz onlara yaklaştıkça çok farklı ve devasam büyüklükte dirler. Üstün yetenekli çocuklarda biz ona yaklaştıkça içindeki yeteneği güzelliği fark edebiliriz” (PDR-65).

Işık Prizması: “Çünkü gereken ışık tutulursa gerekli yardım yapılırsa etrafına ışık saçar” (PDR-66).

Öğretmen adaylarının yanıtları çerçevesinde “Sıradanlık” teması altında derlenen metaforları Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12.

Sıradanlığı Simgeleyen Metaforlar

Tema	Okul Öncesi Öğretmenliği	Özel Eğitim Öğretmenliği	Psikolojik Danışmalık ve Rehberlik
Sıradanlık	Madendeki İşlenmemiş Altın	Diğer Çocuklar Normal Bir Birey	Hepimiz Gibi İnsan

Öğretmen adaylarının bazıları özel yetenekli çocukları betimlerken onları sıra dışı görme eğiliminde olabilirlerken bazıları da tam tersine “sıradan, herkes gibi” görme eğilimindedirler. Bu bağlamda öğretmen adayları tarafından üretilen metaforlar ve neden bu metaforları kullandıklarına ilişkin açıklamalar izleyen satırlardaki şekliyle kayıt altına alınmıştır:

Madendeki İşlenmemiş Altına: “Çünkü o fark edilmedikçe normal bir topraktan farkı olmaz” (OÖÖ-21).

Diğer Çocuklara: “Çünkü o da çocuktur ancak özel yeteneğinden dolayı zorlanmalar yaşayacaktır. Devlet bir politika geliştirip bunları eğitsel, duygusal, sosyal açıdan desteklenmelidir. Özel yeteneklerine sahip travmalar yaşayan çok çocuk gördüm. Keşke çocuğum daha az akıllı olsaydı da mutlu olsaydı diyen çok aile gördüm” (ÖEÖ-29).

Normal Bir Bireye: “Çünkü onlarda bizim gibi birer insan” (ÖEÖ-30).

Hepimiz Gibi İnsana: “Çünkü dış görünüş olarak bizden bir farkı yoktur. Sadece daha zeki problemlere yaşadığı olaylara farklı açılardan bakar ve bizim gibi düz düşünmez” (PDR-67).

Öğretmen adaylarının yanıtları çerçevesinde “Evren” teması altında derlenen metaforları Tablo 13’te verilmiştir.

Tablo 13.

Evreni Simgeleyen Metaforlar

Tema	Okul Öncesi Öğretmenliği	Özel Eğitim Öğretmenliği	Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik
Evren	Gökkuşağı	Keşfedilmemiş Bir Gezegen	Evren Gökkuşağı
		Bir Kıta Dünya Evrenin Bir Parçası Olan Güneş	

Öğretmen adayları özel yetenekli çocukları betimlerken onları “Evren” e benzetmişlerdir. Bu bağlamda öğretmen adayları tarafından üretilen metaforlar ve neden bu metaforları kullandıklarına ilişkin açıklamalar izleyen satırlardaki şekliyle kayıt altına alınmıştır:

Gökkuşağı: “Çünkü her zaman göremeyiz onları gördüğümüzde büyüüne kapılırız. Belki o an gökkuşağını doyasıya izlemezsek ya da fotoğrafını çekip anı olarak saklamazsak yine kaybolur. Üstün yetenekli çocuklar için de bir çabamız olmazsa onlarda elimizden kayar gider. Aslında bütün çocuklar gökkuşağı gibidir. Bir yazı görmüştüm ne kadar doğru, ‘Gökkuşağı gibi çocuklar renk körü öğretmenlerin gözüne girmeye çalışıyor.’ İlerde sınıfım da hayatımda özel çocuklarla karşılaştığım da renk körü olmamam umuduyla” (OÖÖ-22).

Keşfedilmemiş Bir Gezegen: “Çünkü ne özelliği olduğunu kimse bilemez onları ancak önemli kişiler keşfedebilir” (ÖEÖ-31).

Bir Kıtaya: “Çünkü her an keşfedilmeyi bekler” (ÖEÖ-32).

Dünya: “Çünkü içinde milyonları taşır” (ÖEÖ-33).

Güneşe: “Çünkü ya güneş olduğundan fazla parlaktır ya da evrendeki diğer bütün yıldızlar olması gerekliklerinden daha az ışık yayıyorlar etrafına. Ama önemli olan ışığın hangi nesne, cisim ve varlıkları hangi derece ne yönde ilerlettiğidir. Belki güneş fazlasıyla ışık yayıp etrafına zarar verir belki de onun sayesinde görülen gelişen ilerleyen güzelleşen nice nesne nice varlık vardır” (ÖEÖ-34).

Evrene: “Çünkü evren hakkında her şeyi bilmek anlamak zordur. Özel yetenekli çocukları da tam anlamıyla anlamak her şeyleri hakkında bilgili olmak da zordur. Evren sonsuz bir kavramdır ve özel yetenekli çocuklarında yapabilecekleri sonsuzdur. Her şeyi yapmaları başarmaları mümkündür” (PDR-69).

Öğretmen adaylarının yanıtları çerçevesinde “Diğer” teması altında derlenen metaforları Tablo 14’te verilmiştir.

Tablo 14.

Diğer Temaları Simgeleyen Metaforlar

Tema	Okul Öncesi Öğretmenliği	Özel Eğitim Öğretmenliği	Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik
Diğer Temalar		Boya Fırçası Antika Şemsiye Tuvalde Kullanılmamış Renkler	Dolaptaki Kabin İçindeki Su Yağmurdan Sonra Çıkan Güneş Kurbağa Bestelenmemiş Güfte Renk Eski Kilitli Bir Kutu Kızgın Bir Ateş Topu Gazozdaki Baloncuklar

Öğretmen adaylarının özel yetenekli çocukları betimlerken kullandıkları metaforlardan bazıları hiçbir kategoriye dâhil edilemediğinden yeni bir “diğer” kategorisi oluşturulmuş ve bu yanıtlar bu kategori altında derlenmiştir. Öğretmen adaylarının “Diğer” kategorisi altında derlenen yanıtları ve bu yanıtların gerekçeleri izleyen satırlardaki şekliyle kayıt altına alınmıştır:

Boya Fırçası: “Çünkü onunla ne çizmek isterseniz çizebilirsiniz” (ÖEÖ-35).

Antika Şemsiye: “Çünkü şemsiye öyle taraflı bir nesnedir ki şemstir kökü. Kimi zaman güneşi kabullenmez kimi zaman yağmuru, karı... İşte onlar da tıpkı bir duvar gibi almaz içine kolay kolay kimseleri, dışı çeker tüm çileleri. Eskimeye yüz tutsa dahi bir umut, sevinci, hüznü, korkuyu tatmaktan yanadır. Bir kez olsun denemek görmek ister karşılacağı iyi ve kötüyü. Ama onlara kendilerinin kıymet bulacağı bir gelecek sözü verdiğiniz onlara toplumun aynasından aynı haklara baktığınız zaman rahmet geldiğinde açmaz kendini bir şemsiye gibi tersine kucağını açar hevesle. Sizin verdiğiniz ilgiyi katıyla alır, sevgiye bilgiye çevirir. Kaldırım çiçeklerinin suyuna engel olmaz mesela. Yıllandıkça antika şemsiye misali bir bakmışsınız kıymetli olduğu kadar kendi engeli olmaktan zincirlerinden vazgeçer” (ÖEÖ-36).

Tuvalde Kullanılmamış Renklere: “Çünkü onlar daha fark edilmemiştir. Fark edildiklerinde dünyanın en güzel resimleri ortaya çıkar” (ÖEÖ-37).

Kızgın Bir Ateş Topuna: “Çünkü etrafındaki insanların gereksiz ve basit anlamsız davranışların ve düşüncelerinden rahatsız olur. Kendiyle eş değer bulmaz. Bu yüzden hayattan pek memnun olmaz” (PDR-70).

Renge: “Çünkü her rengin bir anlamı özelliği vardır. Üstün yetenekli çocukta da onu diğer insanlardan ayıran olumlu olumsuz özellikler olabilir” (PDR-71).

Bestelenmemiş Güfteye: “Çünkü unutulmayacak bir şarkıya dönüşmediği akabinde keşfedilmediği müddetçe yazılmamış zannedilir” (PDR-72).

Gazozdaki Baloncuklara: “Çünkü bu hayatta çok çabuk yükelebilirler ve başarı elde edebilirler” (PDR-73).

Kurbağa: “Çünkü her türlü atomda yaşayabilir” (PDR-74).

Yağmurdan Sonra Çıkan Güneşe: “Çünkü ailenin büyütmede zorlanacağını düşündüğü ama onlara mutluluk veren kişiler bu çocuklardır” (PDR-75).

Dolaptaki Kabin İçindeki Suya: “Çünkü gördüğü anahtar deliğindeki ışıpta ibaret aldığı nefes anahtar deliğinden gelen havadan ibaret hissettiği sadece içinde olduğu kabin soğukluğu ama bildiği en önemli şey hayatta önemli bir gerekliliğinin olduğu ve kaptan çıktığında kendi yolunu elbet bulacağıdır” (PDR-76).

Eski Kilitli Bir Kutuya: “Çünkü içinden ne çıkacağı ne sırların olduğu kutuyu açmadan bilinemez” (PDR-77).

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının özel yetenekli çocuklara ilişkin geliştirdikleri metaforlara yönelik elde edilen bulgulara göre toplam 13 tema oluşturulmuş ve metaforlar bu temalar altında derlenmiştir. Bu temalar;

“verimliliği”, “gücü”, “değeri”, “sonsuzluğu”, “hassaslığı”, “sıra dışılığı”, “öğreticiliği”, “saflığı”, “karmaşıklığı”, “parlaklığı”, “sıradanlığı”, “evreni” simgeleyen temalardan ve “diğer” temasından oluşmaktadır.

Öğretmen adaylarının yanıtları doğrultusunda oluşturulan temalardan ilki “Verimlilik” temasıdır. Özel yetenekli öğrencilerin verimli olma özelliklerine atıf yapmak amacıyla oluşturulan metaforlar bu tema altında toplanmıştır. Bu tema altında derlenen metaforlar arasında; makine, tohum, kalp, keşfedilmeye çalışılan kıta, çim, internet, meyve veren ağaç, papatya, renkler, bir fidan, verimli toprak, güneş yanıtları yer almaktadır. Bu temada okul öncesi öğretmenliği, özel eğitim öğretmenliği ve rehberlik ve psikolojik danışmanlık bölümlerinin üçünde de ortak dile getirilen yanıtlar arasında “tohum” ve “toprak” metaforlarına vurgu yapılmıştır. Camcı-Erdoğan ve Güçyeter (2019) tarafından yürütülen bir araştırmanın bulguları arasında “Yüksek Performans” teması altında makine metaforuna vurgu yapılmıştır. Bu araştırmadan farklı olarak ise aynı tema altında robot, bilgisayar ve futbolcu benzetmeleri yapılmıştır. Ünal ve diğerleri (2016) tarafından yürütülen bir araştırmada özel yetenekli çocuğa sahip ebeveynler “Üretkenlik” teması altında; yol gösteren, çığır açan, topluma faydalı ve çözüm üreten metaforları üretilmiştir. Bulut (2018) tarafından yürütülen başka bir araştırmada “Performansı akranlarından yüksek birey” teması altında; fazladan güneş görmüş çiçek, büyük ampul, her mevsim meyve veren ağaç, en ön sıradaki ayçiçeği, ferrari, baharda ilk açan çiçek, turbo motor gibi metaforlar üretilmiştir. Dolayısıyla alan yazındaki diğer araştırmalarda da özel yetenekli çocukların verimli olma özelliklerine sık atıf yapıldığı görülmektedir. Bu durum öğretmen adaylarının özel yetenekli çocuklar hakkında “verimli oldukları” yönünde bir algıya sahip olduklarını göstermektedir. Bu tür olumlu düşünce ve algıların, öğretmen adaylarının ileride yürütecekleri çalışmalara ve sınıf içi etkinliklere olumlu yönde katkı sağlayacağı düşünülebilir.

Öğretmen adaylarının yanıtları çerçevesinde oluşturulan ikinci tema “Güç” temasıdır. Özel yetenekli çocukların güçlü özelliklerine atıf yapılan metaforlar bu tema altında toplanmıştır. Bu tema altında derlenen metaforlar arasında; zor bir sınav, askı, ay, bilgisayar, hitler, nükleer elementi, elmas, çınar, rubik küp, akarsu, süper kahraman, kılavuz kaptan, gemi yanıtları yer almaktadır. Alan yazında benzer bulgulara rastlamak mümkündür. Godor’un (2019) çalışmasında öğretmenlerin özel yetenekli çocuk kavramına ilişkin “aşırı kapasite”, “güçlü performans” ve “güçlü potansiyel” metaforlarını sıklıkla kullandıkları görülmüştür. Lee (1999) tarafından yürütülen araştırmaya gören özel yetenekli çocuklar öğretmenleri tarafından “mükemmel ve güç sembolü” olarak algılanmaktadır. Öğretmenler özel yetenekli çocukların doğuştan tanrı vergisi güçlü bir yeteneğe sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Neumeister ve diğerleri (2007) tarafından yürütülen araştırmada da özel yetenekli çocukların yaratıcılık, matematiksel düşünce, problem çözme becerileri ve çabuk ve kolay öğrenme alanlarında güçlü bir yeteneğe sahip oldukları vurgulanmaktadır. Akkanat ve diğerleri (2018)’in yürüttüğü araştırmada öğretmenler özel yetenekli çocukları tanımlarken; güçlü hafıza, güçlü zekâ ve güçlü sosyal becerilerine atıf yapmışlardır. Tüm bu araştırmaların sonuçlarına da bakıldığında özel yetenekli çocuklar güç sembolü olarak algılanmaktadır. Bu da öğretmen adaylarının özel yetenekli çocuklar hakkında bir başka olumlu algıya –güçlü algısına- sahip olduklarının göstergesidir. Öğretmenlerin güçlü algısına sahip olmasının avantajlı ve dezavantajlı tarafları olabilir. Öğrencisini güç sembolü olarak gören bir öğretmen öğrencisinin var olan potansiyelini ortaya koymasında destekleyici bir rol üstlenebilir. Bu açıdan avantajlı olabilir. Öte yandan öğrencisini güç sembolü ile ifade eden öğretmen öğrencisinden onun var olan potansiyelinin üstünde bir beklentiye girebilir ve öğrenci beklenen üst performansla ulaşamadığında öğretmeni bu durumdan memnun olmayarak bu memnuniyetsizliğini öğrencisine yansıtabilir.

Öğretmen adaylarının yanıtları çerçevesinde oluşturulan üçüncü tema “Değer” temasıdır. Özel yetenekli çocukların değerli olduklarına vurgu yapılan metaforlar bu tema altında toplanmıştır. Bu tema altında derlenen metaforlar arasında; elmas, perlit madeni, normal taşların arasındaki değerli taş, gökkuşağı, elmas, kabuğunun içindeki inci, bataklıkta kaybolmuş mücevher değerli madenler, işlenmemiş elmas, kapalı kutu, bir cevher, keşfedilmeye bekleyen sanatçı, istiridye, kömür inci tanesi yanıtları yer almaktadır. Bu kategoride öğretmen adaylarının “keşfedilmemiş olma” ve “maden” metaforlarına sıklıkla vurgu yaptıkları görülmüştür. Camcı-Erdoğan ve Güçyeter (2019) tarafından yürütülen araştırma bulgularında da maden, altın ve elmas metaforlarına sık vurgu yapılmıştır ancak bu metaforlara “uygun ortam” teması altında yer verilmiştir. Özel yetenekli çocukların var olan potansiyellerini ortaya koyabilmesi ve geliştirmesi için uygun ortamlara ihtiyaç duyduklarına atıf yapılarak değerli maden metaforları üretilmiştir. Bulut’un (2018) yürüttüğü araştırma bulgularına göre “Keşfedilmesi Gereken Değer” teması altında icat, cevher, elmas, ada, labirent, maden metaforları üretilmiştir. Duran ve Dağlıoğlu (2017) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da “Değer” kategorisi oluşturulmuş ve bu kategori altında; altın, maden, cevher, define, elmas, gömü, hazine, helyum gazı, kristal, kömür, mücevher metaforları üretilmiştir. Ünal ve diğerleri (2016) tarafından yürütülen bir araştırmada özel yetenekli çocuğa sahip ebeveynler “Değerli” teması altında çocuklarına ilişkin olarak altın, maden, istiridye, mücevher metaforları üretmişlerdir. Tüm bu araştırmalara göre özel yetenekli çocuklar “değerli” olarak nitelendirilmektedir. Bu özel yetenekli çocukların

gelecekteki öğretmenleri tarafından değerli görüldüklerine işaret etmektedir. Bu durumun eğitim ortamlarına olumlu yansımaları olabileceği gibi olumsuz yansımaları da olabilir. Bireyin sahip olduğu değerler, onların tutum ve davranışlarına, dolayısıyla kararlarına rehberlik etmekte, davranışı şekillendirmekte, kişilerin karşılaştıkları durumlar karşısında nasıl tepki vereceklerini kestirmeye yardım etmektedir (Bakioğlu ve Tokmak, 2009). Öğrencisine değer veren bir öğretmen gerçekleştireceği eğitim öğretim faaliyetlerinde titiz ve özenli bir çaba gösterebilir. Bu da eğitim faaliyetlerinin sonuçlarına olumlu yansiyabilir. Öte yandan öğretmenlerin verdiği değer, öğrencilerinden beklentilerini yükseltebilir. Bu beklenti yüksekliği de çocuk üzerinde bir baskı oluşmasına neden olabilir. Bu bağlamda öğretmenlerin öğrencilerine değer verirken onlardan beklentilerini gerçekçi sınırlarda tutmaları gerekmektedir.

Öğretmen adaylarının görüşleri çerçevesinde oluşturulan dördüncü tema “*Sonsuzluk*” temasıdır. Özel yetenekli çocukların sonsuzluğu çağrıştırdığını öne süren öğretmen adaylarının bu kapsamda geliştirdiği metaforlar arasında; nar, daima ileriye akan bir zaman makinesi, gelecek, matruşka, ağaç, koca bir okyanus yanıtları yer almaktadır. Camcı-Erdoğan ve Güçyeter (2019) tarafından yürütülen araştırmada da “*Sonsuzluk*” teması oluşturulmuş ve bu tema altında; uzay, okyanus, gökyüzü, bilim metaforlarına atıf yapılmıştır. Görülen o ki alan yazında özel yetenekli çocuklar; “sınırı olmayan, sonsuz” olarak nitelendirilmektedir. Dolayısıyla nitelikli eğitim sağlandığında kapasitelerini sınırsız kullanabileceklerine dair bir algının varlığından söz edilebilir. Özel yetenekli çocukların zekâ, yaratıcılık, sanat, liderlik ve akademik alanlarından birinde veya birkaçında kapasitelerinin yüksek olduğu bilinmektedir (Koç, 2016). Yüksek kapasitelerini kullanabilmeleri halinde bu alanlarda yüksek performans sergilemeleri, başarılı olmaları, hedeflerine ulaşabilmeleri mümkün olabilecektir. Dolayısıyla özel yetenekli çocukların sahip oldukları kapasiteleri sonuna kadar kullanabilmeleri noktasında öğretmenlere düşen sorumluluklardan en önemlisi öğrencisindeki potansiyeli fark etmeleridir. Bu bağlamda çocuklara yönelik öğretmen algılarına bakıldığında sınırsız ve sonsuz metaforu ile çocuklardaki kapasitelere atıf yapmaları olumlu bir algı olarak yorumlanabilir. Öte yandan bu algı, beraberinde öğrencinin sahip olduğu kapasitenin üzerinde bir beklentiye sokabilir öğretmeni. Bu durum, öğretmenin beklentisi hususunda hayal kırıklığına uğramasına neden olabilir. Öğretmenlerin öğrencilerinden beklentilerini öğrencilerin kapasiteleri doğrultusunda belirlemeleri önemlidir. Böylelikle hem öğrenci gereksiz baskı altında hissetmemiş olur hem de öğretmen abartılı beklentiler altında kalmamış olur.

Öğretmen adaylarının bazıları özel yetenekli çocukların hassas yapılarına vurgu yaparak yanıtlarını hassasiyet ile özdeşleşen metaforlar aracılığı ile vermişlerdir. “*Hassaslık*” teması altında derlenen bu metaforlar arasında; boş bir defter, ayna, nazlı bir fidan, saksıdaki çiçek, uygun iklim koşullarında olmayan çiçek, hamur, elmas, küçük bir fidan, toprak kokusu, saksıdaki bir bitki, deniz kestanesi yanıtları yer almaktadır. Bu tema altında öğretmen adaylarının sıklıkla “çiçek” metaforuna vurgu yaptıkları görülmüştür. Çoğu metaforların ortak özelliği “bitki” grubunda yer almalarıdır. Duran ve Dağlıoğlu (2017) tarafından yürütülen araştırmada da “Bitki” kategorisi oluşturulmuş ve bu kategori altında; ceviz, çınar ağacı, çiçek, tohum ve kardelen bitkilerine atıf yapılmıştır. Webb ve diğerleri (2007) özel yetenekli çocukların özellikleri arasında hassas yapılarına dikkat çekmektedir. Hassaslık teması altında başka bir araştırmada (Ünal ve diğerleri 2016) özel yetenekli çocuğa sahip ebeveynlerin çocuklarını cam obje, kristal obje, çiçek, tomurcuk, kuş gibi hassaslık simgeleyen metaforlar ile özdeşleştirdikleri görülmüştür. Türk Dil Kurumu sözlüğünde hassasiyet kelimesinin anlamı duyarlılık olarak ifade edilmiştir. Duyarlı insanlar genel olarak toplumda olumlu karşılanmakla birlikte aşırı hassas kişilik yapısı, kişide bir takım olumsuz özelliklerin barınmasına neden olmaktadır. Aşırı hassas kişiler sık sık negatif duyguların esiri altında kalabilmekte, kaygılı ve gergin görülmekte, haksızlık ve adaletsizliklere karşı yoğun öfke ve kızgınlık hissedebilmekte, çok kırılabilir ve aşırı düşünme eğiliminde olabilmektedirler. Bu durum duygularını sağlıklı bir şekilde kontrol etmelerine engel olmaktadır (Grimen ve Diseth, 2016). Dolayısıyla öğretmen adaylarının özel yetenekli çocukların hassas yapılarına vurgu yaparken olumlu özelliklerine mi yoksa olumsuz özelliklerine mi vurgu yaptıkları tartışma konusudur.

Öğretmen adaylarının yanıtları doğrultusunda oluşturulan temalardan bir diğeri “*Sıradışılık*” temasıdır. Özel yetenekli öğrencilerin sıra dışı yapılarına atıf yapmak amacıyla oluşturulan metaforlar bu tema altında toplanmıştır. Bu tema altında derlenen metaforlar arasında; nar, gökkuşağı, kitap, nehrin akış yüzünün tersine akan balık, yüzünü güneşe dönmeyen ayçiçeği, Benjamin Button, ressam, macera romanları ve klasik araba yanıtları yer almaktadır. Bu kategoride öğretmen adaylarının sıklıkla “gökkuşağı” metaforuna vurgu yaptıkları görülmüştür. Lee (1999) tarafından yürütülen başka bir araştırmanın sonuçlarına göre öğretmenleri, özel yetenekli çocukların, “nadir ve dikkat çeken” özelliğine sahip olduklarını vurgulamışlardır. Webb ve diğerleri (2007) özel yetenekli çocukların özellikleri arasında sıra dışı espri yeteneklerine vurgu yapmaktadırlar. Ayrıca diğer çocuklardan farklı olarak son derece gelişmiş merak duygularının olduğunu belirtmektedirler. Akkanat ve diğerleri (2018) yürüttükleri çalışmada öğretmenlerin üstün yetenekli çocuk kavramına ilişkin ürettikleri

metaforlar arasında sıra dışılık metaforu yer almakta ve bunu betimlerken sıra dışı olma, aykırı olma ve farklı kişiliğe sahip olma sözleri ile tanımlamışlardır. Olthouse (2014) tarafından yürütülen çalışmada öğretmenler özel yetenekli çocukları derin ve karmaşık bulmaktadır. Godor (2019) yürüttüğü çalışmada öğretmenlerin üstün/özel yetenekli çocuk kavramına ilişkin “gizemli” metaforuna vurgu yapmışlardır. Benzer şekilde bu çalışmada da öğretmen adayları, özel yetenekli çocuğa ilişkin gizemli metaforunu dile getirmişlerdir. Camcı-Erdoğan ve Güçyeter’in (2019) araştırmasında “Yaşıtlarından Farklılık” teması altında “elma sepetindeki armut metaforu” dikkat çekmektedir. Ayrıca aynı tema altında gökdelen metaforuna da atıf yapılmıştır. Bulut (2018) tarafından yürütülen başka bir çalışmada “Farklı ve Özel Birey” teması altında; anzer balı, güneş, gizemli kutu, çay bardağının üzerinde yüzen çöp, süper kahraman, ünlü ressamın resmi, papatyalar arasında gül metaforları üretilmiştir. Ünal ve diğerleri (2016) tarafından yürütülen bir çalışmada ise özel yetenekli çocuğa sahip ebeveynler çocuklarını “farklı” olarak değerlendirmektedir. Bu kapsamda farklı bakış açısında sahip, farklı düşünen, detaylı düşünen metaforları ile farklılığa vurgu yapmışlardır. Farklı özelliklere sahip çocukların, bu özelliklerinden dolayı farklı eğitsel gereksinimleri mevcuttur. Öğretmenler öğrencilerindeki farklılıkların ne kadar farkında olurlarsa öğrencilerin eğitsel gereksinimlerini o düzeyde karşılayabilirler. Bu çalışmada öğretmen adaylarının özel yetenekli çocuklardaki farklı bireysel özelliklerin farkında oldukları görülmektedir. Bu da özel yetenekli öğrencilerin bireysel farklılıkları doğrultusunda eğitsel planlamalara dahil olabilmeleri açısından son derece önemli ve gereklidir.

Öğretmen adaylarının yanıtları çerçevesinde oluşturulan diğer bir tema “*Öğreticilik*” temasıdır. Özel yetenekli çocukların öğretici olma özelliklerine atıf yapılan metaforlar bu tema altında toplanmıştır. Bu tema altında derlenen metaforlar arasında; soba, harita, kitap, matruşka, yabancı dil, öğretmen, kütüphane yanıtları yer almaktadır. Bu kategoride öğretmen adaylarının sıklıkla “kitap” metaforuna vurgu yaptıkları görülmüştür. Camcı-Erdoğan ve Güçyeter’in (2019) araştırmasında “Geniş Bilgi Kapasitesi” teması altında; kitap, okyanus ve Youtube metaforları üretilmiştir. Bulut (2018) tarafından yürütülen çalışmada da “çok ve çeşitli bilgiye sahip birey” teması altında; Google, bilgi kutusu, meyveli pasta metaforları üretilmiştir. Duran ve Dağlıoğlu’nun (2017) araştırmasında “İnsani Özellik” kategorisi altında bilge, bilim insanı, çokbilmiş, dahi gibi metaforlar ile bilgi kaynağı olma özelliklerine sıkça atıf yapıldığı görülmektedir. Akkanat ve diğerleri (2018) tarafından yürütülen araştırmanın bulgularında da öğretmenlerin özel yetenekli çocukların bilgili olma yönlerine sıklıkla atıf yaptıkları görülmektedir. Özel yetenekli çocukların bu şekilde bilgi kaynağı olarak görülmelerinin yanı sıra bilgiye ihtiyaçlarını vurgulayan bulgulara rastlamak da mümkün. Ünal ve diğerlerinin (2016) araştırmasında “Bilgiye Aç Olma” teması altında; yakıtı ihtiyaç duyan araç ve kardan adam metaforları üretilmiştir. Neumeister ve diğerleri (2007) araştırmasında ise öğreticiliğin yanında öğrenme ve başarıya potansiyellerine sıkça atıf yapıldığı görülmektedir. Bulgular özel yetenekli çocukların öğrenme konusunda kendi kendilerini motive edebildiklerini, okumak ve yeni bilgiler edinmekten keyif aldıklarını, sınıf aktivitelerine aktif katılım gösterdiklerini ve sorumluluk almayı sevdiklerini göstermektedir. Webb ve diğerleri (2007) özel yetenekli çocukların hızlı öğrenen yapılarının yanında güçlü bir hafızaya sahip olma özelliklerinin olduğunu da vurgulamaktadır. Çoğu özel yetenekli öğrencinin okul öncesi dönemde okuma yazmayı kendi kendine öğrendikleri de belirtilmektedir.

“*Safılık*” teması altında derlenen metaforlar arasında; saf temiz insan, huzur henüz açmamış bir çiçek yanıtları yer almaktadır. Bu kategoride öğretmen adaylarının sıklıkla “saf temiz insan” metaforuna vurgu yaptıkları görülmüştür. Çocukların saf özelliği hem pozitif hem de negatif anlamda kullanılabilir. Temiz bir kalbi ve samimiyeti niteleyen safılık pozitif olarak yorumlanırken; kolayca aldatılabilir ve kandırılabilir olma anlamındaki safılık negatif olarak yorumlanabilir. Özel yetenekli çocukların zekâ puanlarının yüksekliği de göz önüne alındığında negatif anlamdaki “kolayca aldatılabilirlik ve kandırılabilirlik” anlamına gelen saflığın bu çocuklar için kullanılmadığı kanısına varılabilir. Öğretmen adaylarının özel yetenekli çocukları temiz kalpli ve saf olarak yorumlamaları, bu çocuklara yönelik algılarının olumlu olduğu izlenimi vermektedir. Bu algı da öğrencilere yaklaşımlarını olumlu yönde etkileyecektir.

Öğretmen adaylarının görüşleri çerçevesinde oluşturulan başka bir tema “*Karmaşıklık*” temasıdır. Özel yetenekli çocukların karmaşıklığı çağrıştırdığını öne süren öğretmen adaylarının bu kapsamda geliştirdiği metaforlar arasında; yemek, internet, matematik, deniz kabuğu, okyanus, okunmamış kitap, buzdağı yanıtları yer almaktadır. İlgili diğer çalışmalarda “karmaşıklık” kategorisine yakın anlam teşkil edebilecek bir başka kategori olarak “gizem” kategorisine atıflar yapıldığı görülmektedir. Godor (2019) tarafından yürütülen bir araştırmanın bulgularına göre öğretmenler özel yetenekli çocuk kavramına ilişkin “öngörülmezlik” ve “karmaşıklık” metaforlarına vurgu yapmışlardır. Camcı-Erdoğan ve Güçyeter (2019) tarafından yürütülen araştırma bulgularında da “Gizem” teması altında buzdağı metaforuna atıf yapılmıştır. Webb ve diğerleri (2007) özel yetenekli çocukların gizemli yönleri arasında hayali oyun arkadaşlarının varlığına dikkat çekmektedir. Aynı zamanda insanları ve olayları karmaşık şemalar aracılığı ile organize etme isteklerine çok sık rastlandığı da

belirtilmektedir. Bu araştırmalar; alan yazında özel yetenekli çocukların gizemli, karmaşık bi yapıya sahip olduklarına dair genel bir yargının hâkim olduğunu göstermektedir. Bu durum özellikle üniversitede aldıkları eğitimlerde özel yetenekli çocukların eğitimine yönelik herhangi bir ders almayan öğretmen adaylarında görülmektedir. Yanıtları arasında “gizem” kategorisine atıf yapan branşlar okul öncesi öğretmenliği ve Rehberlik Psikolojik Danışmanlık branşlarıdır. Yani ve rehberlik ve psikolojik danışmanlık ve okul öncesi öğretmen adayları özel yetenekli çocukları gizemli bulmaktadır. Özel eğitim öğretmenliği branşında öğrenim gören öğretmen adaylarının yanıtları arasında gizem metaforuna rastlanmamasının nedeni lisans eğitimleri esnasında özel yetenekli çocukların eğitimine yönelik dersler almış olmalarının bu gizemin aralanmasına katkı sağlaması olabilir.

Öğretmen adaylarının yanıtları çerçevesinde oluşturulan bir başka tema ise “Parlaklık” temasıdır. Özel yetenekli çocukları parlaklıkla nitelendiren metaforlar arasında; gecenin karanlığındaki ışık saçan dolunay, kutup yıldızı, gökyüzü, yıldız, yıldızlar arasındaki ay, güneş, ay, ışık prizması, ampül, yanıtları yer almaktadır. Bu kategoride öğretmen adaylarının sıklıkla “yıldız” ve “Güneş” metaforlarına vurgu yaptıkları görülmüştür. Ayrıca yanıtlar arasında hem güneş gibi ışık kaynağı olan hem de ay gibi ışık kaynağından gelen ışığı yansıtan metaforların varlığı dikkat çekmektedir. Bu noktada öğretmen adaylarının özel yetenekli çocuklar hakkında “ışığı üreten” ve “ışığı yayan” olmak üzere iki tür parlaklık özelliğine sahip olduklarını düşündükleri görülmektedir. Camcı-Erdoğan ve Güçyeter (2019) tarafından yürütülen araştırmada “Aydınlatıcı” teması oluşturulmuş ve bu tema altında güneş ve ışık metaforlarına vurgu yapılmıştır.

Öğretmen adaylarından üç okul öncesi öğretmen adayı ve bir PDR öğretmen adayı “Sıradanlık” teması oluşturulmuşlardır ve bu tema altında derlenen metaforlar arasında; diğer çocuklar, normal bir birey, hepimiz gibi insan yanıtları yer almaktadır. Bu yanıtları dile getiren öğretmen adayları özel yetenekli çocukların diğer çocuklardan farksız olduğuna vurgu yaparak “sıra dışılık” temasında metafor üreten öğretmenlerin tam tersi yönde görüşlerini dile getirmişlerdir. Bu öğretmen adayları özel yetenekli çocukları diğer çocuklardan farklı görerek onlara yoğun anlamlar yüklemeyi ve onlardan beklentilerini maksimum düzeyde tutarak çocukların kendilerini baskı altında hissetmelerine neden olmamak için sıradan görmeyi tercih etmiş olabilirler. Bu nedenle öğretmen adaylarının “sıradanlık” metaforu özel yetenekli öğrencilere yönelik olumlu bir algı olarak yorumlanabilir. Zira öğretmen adaylarının sıradanlık metaforunu destekleyen benzetmeleri de olumlu ifadeler içeren benzetmelerdir.

“Evren” teması altında derlenen metaforlar arasında; gökkuşağı, keşfedilmemiş bir gezegen, bir kıta, dünya, evrenin bir parçası olan güneş, evren, gökkuşağı yanıtları yer almaktadır. Camcı-Erdoğan ve Güçyeter (2019) tarafından yürütülen araştırma bulgularında da “Gizem” teması altında uzay ve evren metaforlarına atıf yapılmıştır. Aynı tema altında gizli güç ve mucize metaforları da vurgulanmıştır. Duran ve Dağlıoğlu (2017) tarafından yürütülen araştırmanın bulgularında “Uzay” kategorisi altında; Dünya, Güneş, ışık, kutup yıldızı, metafor ve yıldız metaforları üretilmiştir. Özel yetenekli çocukların büyüleyici olmaları ve keşfedilmemiş yanlarının hep var olacağı düşüncesi ile bu benzetmelerin yapıldığı öngörülmektedir.

Öğretmen adaylarının yanıtları çerçevesinde oluşturulan temalardan herhangi birine dâhil edilemeyen metaforlar “Diğer” teması altında derlenmiştir. Bu metaforlar arasında; boya fırçası, antika şemsiye, tuvalde kullanılmamış renkler, dolaptaki kabın içindeki su, yağmurdan sonra çıkan güneş, kurbağa, bestelenmemiş güfte, renk, eski kilitli bir kutu, kızgın bir ateş, top, gazozdaki baloncuklar ve insan yanıtları yer almaktadır. Duran ve Dağlıoğlu (2017) tarafından yürütülen araştırmanın bulgularına göre öğretmen adayları; ayna, beton, İngiliz anahtarı, kutu, küp, lastik, sünger gibi nesnelere atıf yaparak yeni ve farklı metaforlar üretmişlerdir. Olthouse (2014) tarafından yürütülen araştırmanın bulgularına göre öğretmenler üstün yetenekli çocuk kavramına ilişkin olarak bu araştırmadan farklı olarak; yetenekli, başarılı, yaratıcı, uzman, mükemmel, eşitlik, hızlı, derin ve karmaşık, popüler, yalnız, istekli, sıkılgan metaforları üretmişlerdir. Akkanat ve diğerleri (2018) tarafından yürütülen araştırmanın bulguları da Olthouse’un (2014) araştırma bulgularına benzer şekilde başarılı, yaratıcı ve pratik olma özellikleri bakımından benzer metaforların üretildiği görülmektedir.

Bu çalışma, öğretmen adaylarının özel yetenek kavramlarına yönelik örtük kuramları (zihinlerindeki kavramları) hakkında fikir verme noktasında alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ancak çalışmanın daha fazla katılımcı ile yapılması önerilebilir. Ayrıca çalışmada sadece metaforlar üzerinden öğretmen adaylarının örtük kuramları incelenmiştir. İleriki çalışmalarda örtük kuramlar farklı yöntemler kullanılarak da incelenebilir.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı

Araştırmacılar, bu araştırmanın tamamen kendi çalışmaları olduğunu, akademik ve etik kuralları gözeterek çalıştıklarını ve her alıntıya kaynak gösterdiklerini taahhüt etmektedirler.

Yazarların Makaleye Katkı Oranları

Yazarlar makalenin araştırılması ve yazımı aşamalarında eşit oranda katkıda bulunmuşlardır.

Çıkar Beyanı

Araştırmacılar, araştırma hazırlanırken; veri toplanması, sonuçların yorumlanması ve makalenin yazılması aşamalarında herhangi bir çıkar çatışması alanının bulunmadığını onaylamaktadırlar.

5. KAYNAKÇA

- Akgün E. (2016). Okul öncesi öğretmen adaylarının “çocuk” ve “okul öncesi öğretmeni” kavramına ilişkin metaforik algıları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(4), 1652-1672. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/291920>
- Akkanat, Ç., Kutlu-Abu N., & Gökdere, M. (2018). Öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilerin özellikleri ve eğitimlerine yönelik algıları. *Journal of Educational Sciences*, 6, 185-201. https://www.researchgate.net/publication/330005764_Ogretmenlerin_Ustun_Yetenekli_Ogrencilerin_Ozellikleri_ve_Egitimlerine_Yonelik_Algilari
- Armstrong, S. L., Davis, H. S., & Paulson, E. J. (2011). The subjectivity problem: Improving triangulation approaches in metaphor analysis studies. *International Journal of Qualitative Methods*, 10(2), 151-163. <https://doi.org/10.1177/160940691101000204>
- Bakioğlu, A., & Tokmak, N. (2009). Öğretmenlerin değer yargılarının eğitim süreçlerine etkisinin incelenmesi. M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 30, 65-83. <http://dspace.marmara.edu.tr/bitstream/handle/11424/1014/1095-2058-1-SM.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Berk, N., Gültekin, F., & Çençen, N. (2015). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersine ve sosyal bilgiler öğretmenine ilişkin metaforları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 183-199. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1489312>
- Bilgin, N. (2006). *Content analysis techniques and casestudies in social sciences*. Siyasal Publication.
- Bogdan, R. C., & Biklen, S. K. (2007). *Qualitative research for education*. Pearson Education.
- Bulut, A.S. (2018). Sınıf öğretmeni adaylarının üstün yetenekli birey ve özel eğitim kavramlarına ilişkin algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 2338-2356. <https://doi.org/10.29299/kefad.2018.19.03.015>
- Camcı-Erdoğan, S., & Gücyeter, Ş. (2019). Öğretmen adaylarının üstün zekâ ve üstün yetenek metaforları. *İlköğretim Online*, 18 (3), 1307-1325. <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2019.612177>
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education*. Routledge.
- Corbin, J. M., & Strauss, A. C. (2007). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory*. Sage.
- Duran, A., & Dağlıoğlu, H. E. (2017). Okul öncesi öğretmen adaylarının üstün yetenekli çocuklara ilişkin metaforik algıları. *GEFAD/GUJGEF* 37(3), 855 – 881. <http://www.gefad.gazi.edu.tr/tr/download/article-file/393017>
- Grimen, H. L., & Diseth, A. (2016). Sensory processing sensitivity: Factors of the highly sensitive person scale and their relationships to personality and subjective health complaints. *SAGEPUB*, 5, 1-10. <https://doi.org/10.1177/2165222816660077>
- Godor, B. P. (2019). Gifted metaphors: exploring the metaphors of teachers in gifted education and their impact on teaching the gifted. *Roepert Review*, 41(1), 51-60. <https://doi.org/10.1080/02783193.2018.1553219>

- Göçer, A. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının dil kültür ilişkisi üzerine görüşleri: Fenomenolojik bir araştırma. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(2), 25-38. http://turkoloji.cu.edu.tr/pdf/ali_gocer_turkce_ogretmeni_aday_dil_kultur.pdf
- Guerrero, M., & Villamil, O. (2002). Metaphorical conceptualizations of ESL teaching and learning. *Language Teaching Research*, 6(2), 95-120. <https://doi.org/10.1191/1362168802lr1010a>
- Kocabıyık-Onat, O. (2015). Olgubilim ve gömülü kuram: bazı özellikler açısından karşılaştırma. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 55-66. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/200424>
- Koç, İ. (2016). Üstün zekâli ve üstün yetenekli öğrenci velilerinin bilim ve sanat merkezi'yle ilgili görüşleri: Bir BİLSEM örneği. *Üstün Zekâlılar Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi*, 3(3), 17-24. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/516561>
- Lassig, C. (2009). Teachers' attitudes towards the gifted: The importance of Professional development and school culture. *Australasian Journal of Gifted Education*, 18(2), 32-42. <https://doi.org/10.21505/ajge.2015.0012>
- Lee, L. (1999). Teachers' conceptions of gifted and talented young children. *High Ability Studies*, 10(2), 183-196. <https://doi.org/10.1080/1359813990100205>
- Lichtman, M. (2010). *Qualitative research in education*. Sage Publications.
- MEB. (2007). *Milli Eğitim Bakanlığı bilim ve sanat merkezi yönergesi*. Tebligler Dergisi.
- MEB. (2008). *Öğretmen yeterlikleri: öğretmenlik mesleği genel ve özel alan yeterlikler*. Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- MEB. (2018). Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/07/20180707-8.htm>
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. Sage.
- Miller, S. (2003). Analysis of phenomenological data generated with children as research participants. *Nurse Researcher*, 10(4), 68-82. <https://doi.org/10.7748/nr2003.07.10.4.68.c5908>
- Missett, T. C., Brunner, M. M., Callahan, C. M., Moon, T. R., & Azano, A. P. (2014). Exploring teacher belief sanduse of acceleration, ability grouping, and formative assessment. *Journal for the Education of the Gifted*, 37, 245-268. <https://doi.org/10.1177/0162353214541326>
- Neumeister, K. L., Adams, C. M., Pierce, R. & Cassady, J. C. (2007). Fourth-Grade Teachers' Perceptions of Giftedness: Implications for Identifying and Serving Diverse Gifted Students. *Journal of Education of Gifted*, 30(4), 479-499. <https://doi.org/10.4219/jeg-2007-503>
- Olthouse, J. (2014). How Do Preservice Teachers Conceptualize Giftedness? A Metaphor Analysis, *RoeperReview*, 36(2), 122-132. <https://doi.org/10.1080/02783193.2014.884200>
- Rose, P., Beeby, J., & Parker, D. (1995). Academic rigour in the lived experience of researchers using phenomenological methods in nursing. *Journal of Advanced Nursing*, 21(6), 1123-1129. <https://doi.org/10.1046/j.1365-2648.1995.21061123.x>
- Saban, A. (2008). Okula ilişkin metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 55(55), 459-496. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/108283>
- Stemler, S. (2001). An overview of content analysis. Practical assessment. *Research & Evaluation*, 7(17), 1-8. <https://doi.org/10.7275/z6fm-2e34>
- Tavşancılı, E., & Aslan, E. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri*. Epsilon Yayınları.
- TED. (2009). *Öğretmen yeterlikleri*. Türk Eğitim Derneği Yayınları.
- Ünal, D., Gür-Erdogan, G., & Demirhan, E. (2016). BİLSEM'nde öğrenim gören çocukların anne ve babalarının üstün yetenekli çocuk kavramına dair metaforik algıları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(30), 266-274.

https://www.researchgate.net/publication/303893952_BILSEM'NDE_OGRENIM_GOREN_COÇUKLARIN_ANNE_VE_BABALARININ_USTUN_YETENEKLI_COÇUK_KAVRAMINA_DAIR_METAFORIK_ALGILARI

Webb, J., Gore, J., Amend, E., & DeVries, A. (2007). *A parent's guide to gifted children*. Great Potential Press.

6. EXTENDED ABSTRACT

The knowledge, skills and attitudes necessary to maintain teaching profession effectively and efficiently are defined as teacher competencies (MEB, 2008). These competencies can be affected by the quality of education given to prospective teachers, their personality traits, their views regarding this profession and their expectations from it (TED, 2009). Therefore, their perceptions regarding the profession and the group they will work with are also important in their development, as well as their knowledge and skills. Metaphors are among the tools used to reveal individuals' perceptions. Guerrero and Villamil (2001) define metaphor as "the means used to describe complex structures in a field and to provide information that makes it easier to understand these structures." It is important that teachers develop a positive perception and attitude towards gifted children before they start their professional life, since they have a big responsibility in preserving and improving those kids' differences. Since positive or negative perceptions of gifted children are a part of teachers' professional identity, they are reflected in teachers and candidate teachers' behaviors, too (Camci-Erdoğan and Gücyeter, 2019). Activities that they conduct with the gifted children inside and outside a classroom will be affected by these behaviors (Godor, 2019); therefore, it is important to reveal the teacher candidates' implicit theories (concepts in their minds) about giftedness. Taking this into consideration, research aiming to identify teacher candidates' implicit theories of giftedness is essential since it not only helps them develop their professional competencies but also provides guidance in the curriculum and content design of teacher training programs. The aim of this research is to determine the metaphorical perceptions of the teacher candidates regarding the concept of "the gifted child". In line with this purpose, the following questions have been addressed in the study:

- a) What are the metaphors that teacher candidates have regarding the concept of the gifted child?
- b) What themes can these metaphors be grouped under considering their common characteristics?

Phenomenology, one of the qualitative research models, was used to reveal the perceptions of teacher candidates studying Pre-school Education, Special Education, and Guidance and Psychological Counseling regarding the concept of "The Gifted Child" through metaphors in this study. 137 voluntary university students enrolled in Pre-school Education, Special Education or Guidance and Psychological Counseling departments of a state university in 2018-2019 academic year constituted the study group. 56% (77) of the participants were enrolled in the department of Psychological Counseling and Guidance, 16% (23) were in the department of Pre-school Education, and 27% (37) were in the department of Special Education. In this study, a structured interview form developed by the researchers was used to collect data. The form included statements based on "a gifted child is.....because ....." structure, which aimed to reveal the metaphorical perceptions of the prospective teachers regarding the concept of "The Gifted Child", as well as close-ended questions which aimed to identify the demographic features of the participants. In the study, content analysis technique, which is one of the most commonly used data analysis techniques in qualitative research, was used to analyze and interpret the data (Bilgin, 2006; Lichtman, 2010; Stemler, 2001).

13 themes were created based on the responses given by the teacher candidates, and the metaphors were categorized under these themes, which were "productivity", "power", "Value", "eternity", "sensitivity", "uniqueness", "instructiveness", "purity", "complexity", "brightness", "ordinariness", "the universe" and "others. The first of the themes created in line with the responses was "productivity". All metaphors referring to the productivity of gifted students were gathered under this theme. The responses compiled under this theme included a machine, seed, a heart, a continent to be explored, grass, the internet, a fruiting tree, a daisy, colors, a sapling, fertile soil, and the sun. In this theme, "seed" and "soil" were the common metaphors produced by the participants studying different subjects (preschool education, special education, and guidance and psychological counseling). Likewise, the findings of the study by Camci-Erdoğan and Gücyeter (2019) revealed an emphasis on 'machine' as a metaphor given under "high performance" theme. The second theme determined based on the responses was "power". Metaphors referring to the strong characteristics of the gifted children were gathered under this theme. The metaphors in this category included a difficult test, a hanger, the Moon, a computer, Hitler, a nuclear element, a diamond, a sycamore, a Rubik's Cube, a river, a superhero, a guide captain, and a ship. Similar findings can be found in the literature. In Godor's (2019) study, for example, it was found out that teachers frequently created metaphors referring to gifted children's "over capacity", "powerful performance" and "powerful potential". The third theme determined based on the participants' responses was "value". Metaphors referring to the value of gifted children were grouped under this theme. The responses relevant to this theme

included a diamond, perlite, a precious stone among many other ordinary ones, a rainbow, a pearl in its shell, jewelry lost in a swamp, precious ores, raw diamonds, a closed box, a gem, an artist waiting to be noticed, an oyster, and coal. It was seen that teacher candidates' responses in this category often put emphasis on "being undiscovered" and "mineral". Likewise, Camcı-Erdoğan and Güçyeter (2019) frequently emphasized metaphors about mineral, gold and diamond in their study, but they gave them under another theme, "appropriate environment". The fourth theme created within the framework of teacher candidates' views was "eternity". The metaphors developed by the teacher candidates who suggested that gifted children evoked eternity included a pomegranate, a time machine always going forward, the future, nesting dolls, a tree and a vast ocean. It can be seen that the gifted children have been considered to be "limitless" and "infinite" in the literature, before. Therefore, it can be concluded that they will be able to use their capacity without any limits when they are provided with a high-quality education. Some prospective teachers emphasized the sensitivity of gifted children in their metaphors. These metaphors which were compiled under the theme "sensitivity" included an empty notebook, a mirror, a delicate sapling, a flower in a pot, a flower grown in unsuitable climatic conditions, dough, a diamond, a little sapling, the scent of soil, a plant in a pot and a sea urchin. It was observed that the teacher candidates often put emphasis on "flower" in this category. The common characteristic of the majority of the metaphors was that they were relevant to "plants". Similarly, in Duran and Dağlioğlu (2017)'s study, the "plant" category, included a walnut, a sycamore tree, a flower, a seed and a snowdrop. Another theme created based on the participants' responses was "uniqueness". All metaphors referring to the uniqueness of the gifted students were compiled under this theme. A pomegranate, a rainbow, a book, a fish flowing opposite the river's flow, a sunflower not facing the sun, Benjamin Button, an artist, an adventure novel and a classic car were the responses gathered under this theme. Teacher candidates were observed to emphasize the "rainbow" metaphor in this category frequently. Likewise, in another study (Lee, 1999), teachers emphasized that the gifted children were "rare and remarkable". The other theme created within the framework of the responses was "instructiveness". All metaphors that referred to the instructiveness of gifted children were gathered under this theme. These responses included a stove, a map, a book, nesting dolls, a foreign language, a teacher and a library. It was observed that the participants often emphasized "book" in their metaphors compiled in this group. Likewise, in a study by Camcı-Erdoğan and Güçyeter (2019), metaphors of gifted children as a book, an ocean and Youtube were given under the theme of "Vast Capacity for Knowledge". In addition, Cloud (2018)'s study revealed metaphors including Google, a knowledge box and a fruitcake given under the theme "an individual with a lot of and varied knowledge". Among the responses compiled under the theme of "purity", the metaphors referring to "a pure human being", "peace", and "a flower not bloomed yet" were gathered. It was observed that the participants often emphasized "a pure human being" in their metaphors compiled in this category. No similar finding that can be given in the same category has been encountered among other study findings in the literature. The other theme chosen considering teacher candidates' views was "complexity". The metaphors formulated by teacher candidates who suggested that gifted children evoked complexity included food, the internet, mathematics, a seashell, an ocean, an unread book and an iceberg. In other relevant studies, there is a reference to "mystery", which can be seen as a similar category to "complexity". For instance, according to the findings of the study conducted by Godor (2019), teachers emphasized "unpredictability" and "complexity" in their metaphors about the same concept. The other theme determined in this study to analyze data was "brightness". Responses describing gifted children gathered under this theme included a bright full moon, the polar star, the sky, a star, the moon among stars, the sun, the moon, a prism of light and a light bulb. It was seen that the teacher candidates frequently referred to "a star" and "the sun" in their metaphors compiled in this group. The theme of "ordinariness" was created in line with the views of the prospective teachers, and the metaphors gathered under this theme included "other children", "an ordinary individual", and "a human being just like all of us". The candidate teachers who wrote these responses emphasized that gifted children were no different from other children and expressed the opposite views of the participants who had produced metaphors given under the theme of "extraordinariness". Metaphors compiled under the theme "the universe" included references to a rainbow, an undiscovered planet, a continent, the Earth, the Sun being a part of the universe and the universe. The findings of the research carried out by Camcı-Erdoğan and Güçyeter (2019) also put emphasis on "the space" and "the universe" among metaphors categorized under the theme "mystery". Metaphors that could not be included under any of the categories determined based on the responses given by the teacher candidates were compiled under the theme "other". These metaphors included a paint brush, an antique umbrella, colors not used on a canvas, water in a container in a fridge, the sunshine after rain, a frog, un-composed lyrics, color, an old locked box, an angry fire, a cannon, bubbles in soda and a human. It is believed that this study will contribute to the field by providing insights into the implicit theories (concepts in their minds) of teacher candidates regarding the concept of "the gifted child". However, it is suggested that the study be conducted with a bigger

study group. In addition, the study has examined the implicit theories of teacher candidates through metaphors, only. In future studies, they can be examined using different methods, too.